

Høringsvar angående «Forslag til forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger» fra HK-dir

Vi viser til høringsnotatet «Forslag til forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger» fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir), publisert 18.01.2024 (<https://hkdir.no/dokumenter/forslag-til-forskrift-om-undervisnings-og-forskningsstillinger-og-rekrutteringsstillinger>).

Det er spesielt to momenter i det nye forslaget som vi mener er problematiske:

- 1) At universitets-/høyskolelektorer som oppfyller kvalifikasjonskravene til stilling som førsteamanuensis i henhold til §2-5 i forslaget stenges ute fra å kunne søke om opprykk til førsteamanuensis;
- 2) At det blir opp til institusjonene selv å velge om de vil åpne for at ansatte kan søke om overgang mellom stillingskategorier på samme nivå (forslaget §3-6)

SAK 1)

Når det gjelder sak 1) viser vi til kapittel 4.3.7 Universitets- og høyskolelektor i høringsnotatet (s. 20) hvor det står: «Universitets- og høyskolelektor inngår i karrierestigen som leder frem til dosent [...]», og kapittel 4.4.4 Adgang til å søke opprykk (forslaget §3-4) i høringsnotatet (s.36): «Dette innebærer at det ikke lenger blir mulig å søke opprykk fra universitets- og høyskolelektor til førsteamanuensis». Videre viser vi til forslaget §3-4 (høringsnotat, s. 60) hvor det står: «Det kan søkes opprykk [...] fra universitets- og høyskolelektor til førstelektor, fra førstelektor til dosent og fra førsteamanuensis til professor.»

Kommentar til sak 1): I sitatene over (høringsnotat s.20, 36, 60) blir det sagt eksplisitt at universitets- og høyskolelektorer ikke har anledning til å søke om opprykk til førsteamanuensis. Det gis ingen begrunnelse for eller redegjørelse av hvorfor dette valget er tatt. Det eneste som blir sagt, er at universitets- og høyskolelektor skal inngå i dosentstigen (som i forslaget §2-4 ikke lenger krever «dokumentert omfattende forsknings- og utviklingsarbeidet som i kvalitet og omfang tilsvarer arbeidsmengde og nivå for en doktorgrad» (høringsnotat, s. 21)). I kapittel 4.4.4 i høringsnotatet (s.36) står følgende som en potensiell forklaring på hvorfor universitets- og høyskolelektorer ikke kan søke opprykk til førsteamanuensis: «Førsteamanuensis krever doktorgrad, og inngår i karrierestigen som leder til professor, mens universitets- og høyskolelektor fører videre til førstelektor og dosent». Dette er bare en gjentakelse av den foreslåtte bestemmelsen, ikke en begrunnelse for hvorfor universitets- og høyskolelektorer som oppfyller kvalifikasjonskravene (i henhold til forslaget §2-5) ikke kan søke opprykk til førsteamanuensis.

Innspill i sak 1): Vi ber om at dette endres i det videre arbeidet med ny Forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger, slik at universitets- og høyskolelektorer som kan innfri kvalifikasjonskravene til førsteamanuensis i forslaget §2-5 (dvs. har gjennomført doktorgrad innen relevant fagområde, har relevant forskningserfaring utover eget doktorgradsprosjekt, har utdanningsfaglig kompetanse, samt tilfredsstillende norskferdigheter) har mulighet til å søke om opprykk til førsteamanuensis. Dette vil ikke være til hinder for at universitets- og høyskolelektorer som ikke kan innfri kvalifikasjonskravene i §2-5, kan søke opprykk i dosentstigen.

Dersom forslag til forskrift vedtas med den bestemmelsen at universitets- og høyskolelektorer ikke har anledning til å søke opprykk til førsteamanuensis, ber vi om at forslaget §5-2 (2) om overgangsbestemmelser (høringsnotat, s.65) setter en senere frist enn 31. desember 2024 for at søknader om opprykk kan blir vurdert etter forskrift 9.februar 2006 nr.129 om ansettelse og opprykk i undervisning- og forskerstillinger. Dette vil være avgjørende for at alle de universitets- og høyskolelektorene som allerede er underveis i et doktorgradsløp, skal kunne rekke å fullføre doktorgrad og søke opprykk etter gjeldene regler slik forventingen (fra både universitets-/høyskolelektoren og ansvarlig institusjon) var da de gikk inn i doktorgradsarbeidet.

Hvorfor sak 1) er problematisk: Dersom forslaget vedtas slik det foreligger i høringsnotatet, blir eneste muligheten til å oppnå førsteamanuensis-stilling for universitets- og høyskolelektorer som kan innfri kvalifikasjonskravene i henhold til forslaget §2-5, å søke på utlyste førsteamanuensis-stillinger ved egen eller andre institusjoner. Det er viktig å huske på at en stilling som universitets-/høyskolelektor er en vanlig inngang for mange til en senere forskerkarriere (gjennom doktorgrad og opprykk til førsteamanuensis), og det er heller ikke uvanlig at man får en universitets-/høyskolelektor-stilling mens man gjør ferdig doktorgraden sin og/eller venter på disputas. Ettersom det ikke finnes noen egen stilling som tilsvarer universitets-/høyskolelektor i professorstigen (og det heller ikke er foreslått noen slik stilling i forslaget til ny forskrift), er universitets-/høyskolelektor den eneste muligheten man har i påvente av å oppnå doktorgradskompetanse. Konsekvensen av den foreslåtte forskriften blir dermed at universitets-/høyskolelektorer som tar doktorgrad ikke kan bruke utdanningen sin etterpå, ettersom forskning ikke skal være en av ansvarsområdene for ansatte i dosentstigen. Dette blir dermed et samfunnsøkonomisk tap (det har kostet mye å ha den ansatte i stipendiatstilling, en investering institusjonen ikke etterpå kan hente ut verdien av) samt et personlig tap (både lønnsmessig for den ansatte som har hatt lavere lønn i perioden som stipendiat, men også den innsatsen stipendiaten har lagt ned over tid for å komme i mål med doktorgradsprosjektet sitt). Det er også viktig å tenke på at mange universitets- og høyskolelektorer er i etableringsfase og i mange tilfeller har barn i barnehage- og/eller skolealder samt en partner som har et arbeidsforhold å ivareta. Det er en stor belastning på familien dersom universitets-/høyskolelektoren må søke jobb ved andre institusjoner, og dermed potensielt må flytte, for å få en relevant stilling.

SAK 2)

Når det gjelder sak 2) viser vi til kapittel 3.7 Overgang mellom forsknings- og undervisningsstillinger i høringsnotatet (s.9): «HK-dir foreslår dette [å la ansatte søke om overgang mellom førstelektor og førsteamanuensis og mellom dosent og professor] som en ordning som institusjonene kan velge å ta i bruk, og da som en generell ordning ved institusjonen. At institusjonen kan velge å ta ordningen i bruk, innebærer ikke at dette er en forskriftsfestet rettighet for de ansatte.» Og forslaget §3-6 (s. 61 i høringsnotatet): «Institusjonene kan åpne for at ansatte kan søke om overgang mellom stillingskategorier på samme nivå».

Kommentar til sak 2): Hvilke konsekvenser får den trange økonomien i UH-sektoren for ansattes mulighet for å søke overgang, dersom det skal være opp til institusjonene selv å bestemme om de ønsker å ta i bruk en slik ordning? I kapittel 6 Økonomiske og administrative kostnader (høringsnotat, s.55) står det: «Forslaget vil ikke ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser». Vil institusjonene være villige til å investere økonomisk og administrativt i oppnevning av sakkyndige komitéer slik forslaget §3-3 og §3-5 krever?

Innspill i sak 2): Vi ber om at muligheten for å søke overgang mellom forsknings- og undervisningsstillinger på samme nivå blir etablert som en forskriftsfestet rettighet. På den måten får

ansatte som kan innfri kvalifikasjonskravene til stillingskategorien på samme nivå i den andre stigen og som ønsker å videreutvikle karrieren sin i den retningen, mulighet til å arbeide målrettet og strategisk med egen karriereutvikling. Dette er også noe som vil komme institusjonene til gode.

Hvorfor sak 2) er problematisk: Hvis det blir opp til institusjonene selv å velge å tillate en slik overgangsordning, vil det kunne føre til store forskjeller i mulighetene for karriereutvikling for ansatte i forsknings- og undervisningsstillinger i sektoren. Dette er særlig kritisk for yngre ansatte som er i starten av sin karriere. I et rekrutteringsperspektiv vil det være u hensiktsmessig å la en slik overgangsordning være overlatt til institusjonene selv å legge til rette for. I verste fall vil dette føre til færre muligheter for karriereutvikling. I en situasjon hvor altfor få ønsker en forskerkarriere, bør overgangsmuligheten sikres som en forskriftsfestet rettighet.

Med vennlig hilsen

Line Sjøtun Helganger

Stipendiat
Institutt for språk og litteratur
Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap

På vegne av:

Urd Vindenes (førsteamanuensis), Gunvald Axner Ims (førsteamanuensis), Øystein Heggelund (førsteamanuensis), Live Håberg (universitetslektor), Guro Nore Fløgstad (professor), Ingunn Indrebø Ims (førsteamanuensis), Sveinung Nordstoga (dosent), Peter Fjågesund (professor), Anette Hagen (førsteamanuensis).